

Vətən müharibəsinin əvvəlindən axırına qədər ön cəbhədə sinəsini düşməyə sipər edən həmkarlarımızdan biri də "Ədalət" qəzetinin əməkdaşı, şair-publisist Emin Piri. "Bakı-Xəbər" in qazi jurnalistlərlə bağlı gerçəkləşdiriyi layihənin bu sayında Emin Piri ilə həmsöhbət olduq. Emin Piri redaksiyamıza əliboş gəlmədi, özü ilə Zəfərdən sonra qələmə aldığı "Sən azadsan" və 2017-ci ildə nəşr olunan "Sağ qalan varmı?" kitablarını da gətirdi...

"Biz qələbə xəbərini Azərbaycan xalqından gec eşitmişik"

- Vətən müharibəsinin ikinci ildönümüdür. Zəfər yürüşündə yaxından iştirak etmişiz. Maraqlıdır ki, üstündən çox vaxt keçməsinə gözləməyib müharibə təəssüratlarınızı müharibə gündəliyində ifadə etməyə çalışmırsınız... Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

Müharibənin gedişində düşünürsən ki, hər an həlak da ola bilərsən. Bütün bunlarla yanaşı, insanda "bəlkə sağ qaldım qayıtdım" kimi bir ümid qığılcımı da olur. Bu mənada, fürsət düşəndə qeydlər edirdim ki, bəlkə yazdıqlarım mənim kimi birinin əlinə düşər, o da götürüb bu gündəliyi tarixləşdirər.

- Güllə yağışının altında bu qeydləri etməyə, gündəlik yazmağa necə vaxt tapırdınız?

Deyim ki, oturub orada şeir yazırdım, gündəlik baş verənləri ətraflı qeyd edirdim, xeyr, bunu desəm yalan çıxar. Sadəcə, böyük bir hadisəni bir cümlə ilə yazırdım ki, tutaq ki, filan istiqamətdə bu qədər şəhid verdik, bu qədər yaralı oldu. Sonra bu hadisələri yenidən xəyalımda canlandırıb, yaddaşıma qurcalayıb yazıya aldım. Orada bunları şeir kimi, yaxud mətn kimi yazmağa nə zaman, nə də şərait olub. Tutaq ki, nəse mənə poetik bir ifadə kimi görsənirdi, fikri, misranı qeyd edib üstünə "şeir" sözünü yazırdım ki, macalim olanda onu şeirə çevirirəm. Bu gün iki-üç kitablıq müharibə gündəliyim var. İndiyə qədər mətbuatda ən azı iki kitablıq müharibə gündəliyim çap olunub... Elə qeydim var ki, sonra ondan iki-üç məqalə yazdım. "Xocalı kəndlərindəyik" qeydim vardı. Xocalı kəndlərində baş verən

hadisələri yenidən yaddaşımda oyaq yazdım...

- "Zəfər Klubu" nun layihəsi olan "Sən Azadsan!" kitabının çap edilməsi çox maraqlıdır. Burada hər bir oxucuya yönəlmiş mesajlar var. Müharibə gündəliyindən parçaların əks olunduğu kitab necə çap olundu?

Təhsil Nazirliyinin V qrant müsabəqəsinin qalibi oldum. O vaxt "Qalib müəllim" müsabiqəsində mənim barədə çəkilən süjet qalib oldu. Türkiyənin təhsil naziri Ziya Kılıç da, biziim təhsil naziri də o tədbirdə iştirak edirdi. Mən qeyd etmişdim ki, tarixi anlar həmişə olmur, bil-mək olmur ki, biz bir də yaşayacağıq, yoxsa yaşamayacağıq. Önemli məsələ odur ki, sif məktəblərin üzərində dayandım. Mənim üçün burada çox böyük əhəmiyyət kəsb edən, motivasiya verən məktəbli məktublarıdır.

- Məktəblilərin əsgərlərə yazdığı məktubları nəzərdə tutursunuz?

Bəli. Mən istədim ki, sağirdlərin əsgərlərə yazdığı məktublar tarixləşsin. Bu məqsədlə bir neçə məktəbli məktublarını topladım ki, çap edərkən bu məktubların bəziləri özümde olub, bəzilərini bu məktubları özündə saxlayan əsgər və zabıt yoldaşlarımdan almışam. Bu məktublardan biri də şəhid cibindən çıxan məktub idi. Bu, kitabda da qeyd edilib. Ən azından 30-a yaxın məktubu adı, ünvanı ilə tarixləşdirdim. Bu kitabda mənim müharibə gündəliyimin bir hissəsi və bir də sağirdlərin müharibə barədə hekayələri gətirdi. Çalışırım ki, xatirələrimi, qeydlərimi sürətli yazım və mətbuatda çap etdirim. Çünki zaman keçdikcə

Qazi jurnalist Emin Piri Vətən müharibəsinin bu günlərini necə xatırlayır..

"İndiyə qədər mətbuatda ən azı iki kitablıq müharibə gündəliyim çap olunub"

insanın yaddaşı korlanır və sair. Bu yazılarımı iki dəfə Medianın İnkişafı Agentliyinin keçirdiyi müsabiqəyə də vermişəm və ardıcıl "ən yaxşı oçerk" nominasiyasının qalibi oldum. Müsabiqəyə müharibə gündəliyindən yazılar vermişdim. Müharibədən sonra daha çox qələmlə uğurlar qazandım.

- Qələm adamının ön cəbhədə, müharibənin getdiyi qaynar nöqtədə olmasının faydalarından biri də odur ki, bu prosesi obyektiv şəkildə işıqlandırır, çatdırır. Sizin fikriniz necədir?

Şair yanaşması bir az başqa cür olur. Vicdanlı Azərbaycan zabiti obrazı mənim üçün daha böyük əhəmiyyət kəsb edir. Mən müharibə gündəliyində humanist Azərbaycan zabiti obrazı yaratmışam. Bu obrazı daha çox beynəlxalq auditoriya üçün fikirləşmişəm. Onsuz da Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad edən bir dövlət kimi beynəlxalq aləmdə tanınır. Bununla yanaşı Azərbaycanı humanist, sivil və ziyalı, aristokrat bir zabıt obrazı ilə təqdim etmək olar.

- Bu obrazın konkret prototipi var, sirr deyilsə o zabitin adı nədir?

O real şəxsdir. Zabitin adını bilmirəm. Çünki bəzi məsələlərə görə geyimimizdə adlarımız, rütbələrimiz qeyd edilmirdi. Mən özüm zabıt olsam da, biz orada rütbə təxmindirdik. Azərbaycan zabiti Hadrutun Tuğ kəndində erməninin evində toyuq-cücəyə dən səpir. Başqa xalqlar olsaydı, bundan humanist bir məqsəd kimi istifadə edərdi. Azərbaycan zabitinin bu humanist davranışından möhtəşəm bir film çəkmək olardı. Azərbaycan zabitinin humanist obrazını yaratmaq ona görə lazımdır ki, ermənilərin bizimlə bağlı yaratdığı mənfi obrazı dağıda bilək, bu bizə beynəlxalq aləmdə lazımdır...

- Səfərbərliklə getdiniz müharibəyə?

Birinci dərəcəli ehtiyatda olan zabıt olduğuma görə onsuz da bildirdim ki, təlim də olsa, müharibə də baş versə ilk növbədə məni çağıracaqlar. Çünki Aprel döyüşləri zamanı da müraciət etmişdim. O vaxt mənə "hələ ehtiyac yoxdur" dedilər. Mən Ağdamda, cəbhə bölgəsində xidmət etmi-

şəm. 2020-ci ilin 27 sentyabrından əvvəl təlim olmuşdu, amma məni çağırmaşdılar. Sentyabrın 24-də, 25-də gedib səfərbərliyə canlı olaraq müraciət etdim və yeni nömrəmi qeyd etdirdim ki, müharibə olarsa məni də çağırırlar. Hamı hiss edirdi ki, müharibə olacaq. Uşaqlara deyirdim ki, birinci zəng mənə gələcək. Doğrudan da Prezidentin səfərbərliklə bağlı sərəncamından bir neçə dəqiqə keçdikdən sonra mənə Səfərbərlikdən zabitlər şöbəsindən zəng gəldi. Sentyabrın 28-də çağırıldım.

- Döyüş yolunuz hardan keçdi?

Füzuli, Cəbrayıl, Xocavənd, Şuşa istiqamətində və Laçın dəhlizi boyu gedən döyüşlərdə iştirak etmişəm. Mən müharibənin ən dəhşətli xəttində - Xocavənddə olmuşam.

- Bəs nə zaman tərxis olundunuz?

Dekabrın 31-də qayıtdım.

- Siz müharibəyə gedəndə ailəniz bunu necə qarşıladı? Subaysız yəqin ki?

Bəli, subayam. İşdəkilərlə görüşdüm, hamı şəkil çəkib paylaşıdı. Anam feysbukda olmadığı üçün, təbii ki, bilmədi. Bacım bilirdi. Evdəkilərlə sağollaşmağa getdim. İki il səngərdə xidmətdə olmuşam, ona görə bildirdim ki, təxminən nələr almaq lazımdır. Tez gedib şəxsi ləvazimatlar aldım, üz-başımı qırxdırdım ki, müharibədə vaxt olmayacaq. Əşyalarımı yavaş-yavaş yığdırdım ki, anam "bu nədir yığırısan" dedi. Əvvəl bildirmədim, dedim yola düşəndə müharibəyə getdiyimi deyərəm. Bir var bilib əvvəlcədən əzab-əziyyət çəkəsən, biri də var az qalmış biləsən. Anam müharibəyə getdiyimi biləndə heç nə demədi. Mən həmin analara ona görə minnətdaram ki, övladlarını müharibədən saxlamadılar, elə mənim anam da. Bir ağıladı və gedəndə məni Quranın altından keçirdi. Müharibədən yayınmağı bir zabıt, bir Azərbaycan vətəndaşı kimi, bir Emin Piri kimi özümə şərəfsizlik bilirdim.

Onu da deyim ki, müharibədə olanda anamı düz oktyabrın 31-nə kimi aldatmışdım. Hər dəfə əlaqəyə çıxmaq mümkün olanda anamla danı-

şırıdım, ona demişdim ki, mən Xızıda poliqondayam, silah anbarına nəzarət edirəm. Bəhanə edirdim ki, telefonla tez-tez danışsam ermənilər seti tutub anbarı vururlar və sair. Sonra bildim ki, ön cəbhədə olduğumu anam bilirmiş, sadəcə özünü aldanmış kimi göstərmiş.

- Müharibəyə gedəndə, yəqin ki, şəhid olmağı da gözlətinə almışdınız...

Təbii ki, elədir. Sözün düzü, düşünürdüm ki, bizim 3 min şəhidimiz var, elə bildirdim bizim şəhid sayımız daha çoxdur. Bizim əsas döyüş yolu Füzuli-Xocavənd xəttindən keçdi deyə, orada güclü döyüşlər getdi, xeyli sayda şəhidlərimiz oldu, erməni tərəfdən də ölənlər çox oldu. Düşünürdüm ki, cəbhə boyu bu qədər döyüş gedibse, ən azı 20 min şəhidimiz var. Biz belə bilirdik. Amma 3 minə yaxın şəhidimiz olduğunu eşidəndə dedik ki, şükür Allaha şəhidimiz az olub. Müharibədə sağ qalmaq ümidi çox az olur.

- Qələbə sorağını harada eşitdiniz?

Əslində, biz qələbə xəbərini Azərbaycan xalqından daha gec eşitmişik. Çox vaxt rabitə yaratmaq olmurdu, telefon xətləri tutmurdu. Səhər saatları idi. Zabıtlardan biri güclə de olsa əlaqəyə çıxmışdı, ona deyiblər ki, xalq küçələrdədir, müharibə qurtarıb. Gecə tam sakitlik olmuşdu. Biz Topxana meşələrində idik. Noyabrın 4-dən Cıdır düzünün qarşısında, Xankəndinin yaxınlığında idik. Bilirdik ki, Şuşada döyüşlər gedir. Dedim ki, bəs biz Xankəndini nə vaxt aldıq ki, xəbərimiz olmayıb? Sonradan bildik ki, bəyanat imzalanıb və Ağdamın, Kəlbəcər və Laçının dinc yolla qaytarılması ilə bağlı razılığa gəlinib.

- Cəmiyyətin, dövlətin sizə münasibətindən razı-sızımı?

Həmişə demişəm ki, biz xalqdan heç nə istəyə bilmərik. Çünki biz eger xalqın bir övladıyıqsa, xalqın borcu bu olub ki, bizi müharibəyə göndərmiş. Xalqa minnət qoymağın özü absurd çıxır. Problemlər varsa, bunu müəyyən instansiyalar həll etməlidir. Biz xalqın birliyini də, dəstəyini də görmüşük. Mən yuxarı instansiyalardan daha çox razıyam. Yeni Prezident səviyyəsində tapşırıqlar verilir, qayğı göstərilir, məmurlara işlərin icrası tapşırılır...